

Til: Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester

Fra: **Helseetaten**

16.02.2021

Vurdering av behov for ytterligere smitteverntiltak 16.02.21

Smittesituasjonen

I uke 6 ble det registrert 491 smittetilfeller i Oslo. Det er en økning på 20 prosent fra uke 5 (409 smittetilfeller). Utviklingen i smittetallene har vært nedadgående over en lengre periode, men viser en økning den siste uken. Uke 7 har startet med en ytterligere 25 % økning fra mandagen i uke 6.

I Oslo er det registrert 135 smittede per 100.000 og for Norge 67 per 100.000 siste 14 dager. Antall smittende per 100.000 i befolkningen varierer mellom bydelene i Oslo, høyest i Bydel Sagene (242) og Bjerke (239), og lavest i Bydel Nordstrand (59) og Nordre Aker (62). Bydel Stovner og Søndre Nordstrand har lenge hatt flest smittende per 100.000, men har hatt en nedgang i smittetrykket de siste ukene. Fra uke 5 til uke 6 har det vært størst økning i smittetallene i bydelene Sagene (+45), Gamle Oslo (+15) og Østensjø (+12). Nedgangen har vært størst i Bydel Stovner (-21). Fra uke 5 til 6 har det vært økning i antall smittetilfeller i flere aldersgrupper, størst i aldersgruppen 40-49 år (+37) og 30-39 (+25). Det har vært størst nedgang i aldersgruppen 70-79 år (-8 smittetilfeller). Det er kun registrert 3 nye smittetilfeller de to siste ukene i aldersgruppen 80-89 år og 90+. Aldersgruppene under 20 år har ligget stabilt siste 2 uker. De aller fleste oppgir fortsatt egen «husstand» som smittested (uke 6: 183, uke 5: 184). I uke 6 er det flere som oppgir «Jobb – i arbeidstid» som smittested enn tidligere (uke 6: 103, uke 5: 43). En stor gruppe har fortsatt «ukjent smittested» (uke 6: 102, uke 5: 91). Det har også vært en økning i smittested «Barnehage/skole – barn/elev» (uke 6: 29, uke 5: 17).

Helseetaten har sett nærmere på hvor stor andel av smittetilfellene i aldersgruppen 0-19 år som har *barnehage/skole* som registrert smittested. 30 prosent av barn/unge som ble smittet i uke 6, ble smittet på barnehage/skole. Det er en økning fra 16 prosent i uke 5. Fordelingen av smittetilfeller de fire siste ukene viser at 91 prosent er smittet i Oslo, tre prosent i innlandet utenfor Oslo og fire prosent i utlandet. Fra uke 5 til 6 var det en liten nedgang i andel

smittetilfeller fra Norge utenfor Oslo (fra fire til tre prosent), og en økning i andel smittetilfeller fra utlandet (fra to til tre prosent).

Testing og smittesporing

I uke 6 ble det utført 14 579 tester. Det er rundt 2600 flere enn uka før. Testkapasiteten er god, og ventetiden er maksimalt én arbeidsdag. Alle testsentrene utenom de private og Aker har drop-in. Det er i drift 6 mobile testenheter som brukes i bydelene med høyest smitteforekomst og til massetesting. Uke 6 ble 561 tester utført på de mobile enhetene, blant annet i bydelene Alna, Bjerke, Grorud, Stovner og Søndre Nordstrand.

Andel positive tester

Andel positive blant de testede for uke 5 er 2,52. Det er noe lavere enn i uke 4 hvor andelen var 2,90. Andelen positive varierer fortsatt mellom bydelene i Oslo, men alle bydelene har hatt en tydelig nedgang. Det er fortsatt en høy andel positive tester i enkelte grupper landbakgrunner, men også her er trenden en tydelig nedgang.

Sykehjemmene

Etter at det har vært utbrudd på flere sykehjem er det pr 16.2 ikke lenger flere beboere med smitte i isolasjon i sykehjemmene. Fortsatt er det registrert 26 ansatte med smitte fordelt på 16 institusjoner. På koronaenheten på Solvang var det ingen inneliggende beboere med covid-19.

Sykehusinnleggelser

Antallet sykehusinnleggelser med covid-19 er gått ned fra årets første uker. Ingen bydeler har over 5 sykehusinnlagte. Totalt er antallet innlagte på Oslo sykehusene 23 pr 15.2, og dette inkluderer innlagte på Ahus fra kommuner i Viken.

Vaksinering

29011 innbyggere har fått dose nr 1 (SYSVAK per 15.02.21) og 9878 innbyggere har fått dose nr 2 (SYSVAK per 15.02.21). Oslo mottar ca 6400 vaksinedoser i uke 7, hvorav ca 3900 til dose nr. 1 og 1500 doser AstraZeneca-vaksine. I uke 8 ventes 7 900 til dose nr. 2 (Pfizer).

Vaksineringen fortsetter med risikogruppene etter alder og alle i 85+ og ca 30-40 % av 75-84 år har fått første dose. Grunnet aldersbegrensningene for AstraZeneca vaksinen startes også vaksinering av gruppen 55-64 år med underliggende sykdom (5). Kritisk helsepersonell blant fastleger, personell i bemannede boliger, teststasjoner, sykehjem (langtid), vaksinasjonsteam og tannhelse startes også. Effekter av koronavaksinering er foreløpig begrenset grunnet det forholdsvis lave antallet vaksinerte. Beboere i sykehjem og omsorgplussboliger er ferdig med dose 2, og i sykehjemmene lettes nå besøksrestriksjoner. Det er ikke registrert nye smittetilfeller etter vaksineringen i institusjonene.

Muterte virusvarianter

FHI publiserer statistikk over påviste muterte virus nasjonalt og fylkesvis, sist oppdatert 16.2. Denne viser at FHI har sendt 1330 prøver fra Oslo til analyse for mutert virus. Det er påvist 197 tilfeller av UK mutert virus i Oslo. Det er i tillegg et 50 tall tilfeller av sannsynlig UK virus påvist ved PCR screeningtest, og 7 tilfeller av sannsynlig sørafrikansk mutert virus. Resultater fra PCR-screening generes fortløpende og positive prøver omtales som sannsynlige tilfeller, og full eller delvis sekvensering vil bekrefte og skille mellom ulike typer mutert virus. Helseetaten gir statusoversikt over det løpende smittesporingsarbeidet. Pr 15.2.21. er omlag 59 tilfeller med mutert virus under smittesporing eller betegnes uavklarte. Disse tallene vil være under løpende oppdatering og kan endres raskt. Det er fortsatt ikke fullstendige oversikter over omfanget av det muterte virus over tid slik at det er vanskelig å beregne estimat for forekomst og eventuell stigning i forekomsten. Det er meldt flere utbrudd i barnehager, skoler og arbeidsplasser med påvist eller mistenkte tilfeller av muterte virus.

Tolkning av resultatene

De første sporadiske tilfellene med den engelske virusvarianten ble påvist i begynnelsen av januar. Antall og utvalg av sekvenserte prøver fra før 18. januar er ikke tilstrekkelig for å beregne andel av nye virusvarianter. Dersom de nye virusvariantene har sirkulert i Oslo siden begynnelsen av januar, er det usikkert om forekomsten har økt (selv om vi her må ta et lite forbehold om utvalgsskjevhet). Det kan være at rask påvisning og håndtering av utbrudd gjennom testing, isolering, smittesporing og karantene samt de strenge nasjonale tiltakene fra begynnelsen av januar har gjort at heller ikke de nye virusvariantene, til tross for deres større spredningsevne, har klart å spre seg noe særlig. Kommende resultater av analyse for muterte virus vil være mer representative og tolkbare fremover fra Oslo.

Vurdering av smittesituasjonen

FHI regner det som sannsynlig at den engelske varianten vil bli dominerende i hele eller deler av landet i løpet av noen uker eller måneder. Konsekvensene av dette er at epidemien kan bli mer krevende å håndtere og særlig utfordrende i de bydelene av Oslo som over lang tid har hatt høy insidens. Det er oppløftende at flere utbrudd er blitt slått ned gjennom god håndtering, i første rekke rask og omfattende smittesporing og karantene. Utrullingen av vaksinasjon de kommende ukene og månedene vil også bidra til å holde epidemien under kontroll. Det er derfor mye å vinne på å *forsinke* utbredelsen av nye virusvarianter.

Anbefaling om forsterket TISK

FHI anbefaler å forsinke utbredelsen av de nye virusvariantene gjennom oppdaging og håndtering av alle utbrudd. FHI understreker at den beste måten å gjøre det på, er å fortsette arbeidet som gjøres pr i dag for å holde epidemien under kontroll, men gjøre det enda mer effektivt, kalt forsterket TISK. Forsterket TISK bør gjennomføres uavhengig av sekvenseringsresultater og FHI vil som statens smitteverninstitutt bidra med utforming, rådgivning og evaluering.

Vurdering av tiltak og anbefalinger

Smittesituasjonen i Norge og Europa er fortsatt alvorlig og usikker. Smittetrykket i Oslo er fremdeles høyt. Det er derfor grunn til å være bekymret for liv og helse selv om utviklingen med nedadgående smittetall inntil sist uke har vært positiv. Smittevernoverlegen i Oslo kommune og nasjonale helsemyndigheter vurderer at både nasjonale- og lokale tiltak som byrådet har vedtatt, har hatt effekt, og at Oslo ville hatt en betydelig større økning i smittetallene uten disse.

Grunnet usikkerheten knyttet til de muterte virusene, det betydelige antallet påviste tilfeller, utbrudd og klynger av muterte virus i Oslo, også der det er usikker smittevei, anbefales det å videreføre allerede innførte tiltak. Det bemerkes at tydelig nedgang i smittetallene i Oslo var størst under skjerpede tiltak der stenging av kjøpesentre, varehus, butikker og serveringssteder var gjeldende. FHI vurderer at effekten av restriksjoner for varehandel og serveringssteder er middels store i en sammenlignende vurdering av ulike typer smitteverntiltak under pandemien, og det er derfor grunnlag for å vurdere videreføring og eventuelt gjeninnføre noen av disse tiltakene. Det har likevel på grunnlag av det moderate antallet nye smittehendelser vært mulig å vurdere noen lettelser der åpning av fritidsaktiviteter for hele aldersgruppen under 20 år (for ungdom i videregående skole alder) har vært mest aktuelt. Tilsvarende også for fritidsklubber for ungdom med ivaretagelse av smitteverntiltak, avstandskrav og begrensning av antall tilstede. Situasjonen nå med en tydelig økning i smittetallene gjør at denne anbefalingen om mulig lettelse må revurderes. Konkurranser, turneringer og kamper anbefales fortsatt stoppet også for disse aldersgruppene grunnet den reiseaktiviteten og sosiale kontakten det medfører.

Hensikten med smitteverntiltakene er å få smittetallene ytterligere ned, og forebygge en situasjon der kraftig økning i smitteutbredelse utgjør en fare for liv og helse. Videre er hensynet til kapasiteten i helsevesenet og smittesporingsarbeidet viktige grunner til å videreføre hoveddelen av tiltakene. Ettersom vinteren ofte bringer med seg økt risiko for luftveisinfeksjoner, er det fare for at testkapasiteten og helsevesenet belastes ytterligere. Det er også fare for at smittesporingskapasiteten overstiges på kort sikt dersom smittetallene øker raskt. Det overordnede formålet med tiltakene er å forhindre situasjoner der smitte kan spres, ved å begrense sosial kontakt, samlinger med mange mennesker og nærkontakt. Det er i tråd med anbefalingen fra regjeringen og nasjonale helsemyndigheter. Sterk begrensning av virksomheter der mange samles innendørs, vil generelt forhindre folks sosiale mobilitet og dermed forhindre smitte.

En fortsatt videreføring av tiltakene vil ha store konsekvenser for folks liv, næringsvirksomhet, kulturliv mfl i Oslo. Det er likevel vurdert at tiltakene er helt nødvendige av hensyn til smittevernet. En situasjon med smittespredning ute av kontroll vil ha enda større konsekvenser, og vil føre til enda mer inngripende og langvarige tiltak.

Kommunen må følge situasjonen nøye framover, og være forberedt på å stramme raskt inn på tiltak igjen dersom situasjonen tilsier det, basert på detaljert kunnskap om smittesituasjonen lokalt og andre relevante forhold i kommunen som vil ha betydning for implementering og konsekvenser av tiltakene. Belastningen for sårbare og utsatte grupper bør vurderes grundig.

Ungdom har hatt langvarige restriksjoner i form av rødt nivå i skolene og stopp i organiserte fritidstilbud inkludert idrett.

Smittevernoverlegen vurderte at det under forutsetning av fortsatt fallende smittetall og opprettholdelse av andre tiltak ville være rom for lettelse av restriksjonene for ungdom i videregående skole ved overgang fra rødt til gult nivå i videregående skole fra uke 7. Åpning for fritidsaktiviteter, idrett og fritidsklubber for aldersgruppen kunne vurderes på et senere tidspunkt. Grunnet avflating i smittetallene og tilkommet ny økning, samt økende forekomst av klynger og utbrudd med tilfeller av muterte virus anbefales lettelse avventet til observasjon av utviklingen er gjort over ytterligere 1-2 uker. Det kan allerede nå vurderes om innskjerping av smittetiltak for varehandel og serveringssteder bør gjeninnføres, enten ved midlertidig stenging eller ved strengere regulering og oppfølging av antallsbegrensninger og avstandsregler i butikker, varehus, kjøpesentre og serveringssteder.

Med disse kommentarer støtter Smittevernoverlegen videreføring av tiltakene innført i Oslo og at kommunens forskrifter videreføres med de endringer som kreves grunnet endring i nasjonale forskrifter, og anser at de samlet og enkeltvis fremtrer målrettede ut i fra dagens smittesituasjon. Vurderingene er gjort i henhold til smittevernlovens § 4-1. Beslutningen om å videreføre tiltakene er basert på en klar medisinskfaglig og smittevernfaglig begrunnelse. Usikkerhet knyttet til utvikling av smittesituasjonen bør lede til ny vurdering av denne og smittetiltakene innen 2 uker.

Med vennlig hilsen

Frode Hagen
Smittevernoverlege
Oslo kommune

